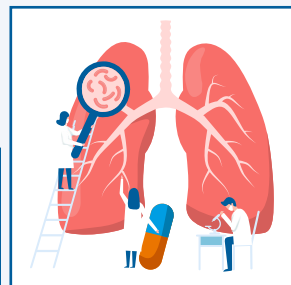
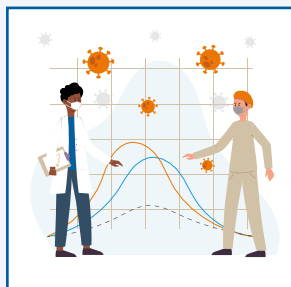

DE INVLOED VAN MILIEU EN INFECTIES OP DE GEZONDHEID VAN INWONERS VAN ZUID-HOLLAND ZUID JAAR 2024

VOORWOORD

Tussen rivieren, polders en bebouwde gebieden in Zuid-Holland Zuid werken we aan de gezondheid van de mensen die hier wonen, werken en leven. Met trots laat ik in dit jaarverslag zien hoe wij als GGD Zuid-Holland Zuid ook in 2024 hebben bijgedragen aan een gezonde en veilige regio. Of het nu gaat om het voorkomen van infectieziekten, het beschermen tegen milieuproblemen of het bevorderen van seksuele gezondheid – ons werk vindt plaats op het snijpunt van wetenschap, praktijk en beleid. Elke dag zetten wij ons met volle kracht in voor de publieke gezondheid van ruim 460.000 inwoners.

In een regio die voortdurend in beweging is, blijven wij zoeken naar de juiste balans tussen beschermen, bewaken en bevorderen. Wij leggen wortels in de samenleving door kennis te delen, risico's vroeg te signaleren en samen te werken met gemeenten en partners. Onze aanpak is stevig geworteld in de praktijk en geeft ons de kracht om snel en adequaat te handelen. Dit jaarverslag laat zien hoe wij bouwen aan een sterke basis nu en in de toekomst, zodat we niet alleen vandaag maar ook morgen en overmorgen klaarstaan voor de publieke gezondheid van Zuid-Holland Zuid.

Eveline Schurink

Directeur Publieke Gezondheid,
GGD Zuid-Holland Zuid

INHOUD

<u>Inleiding</u>	<u>4</u>
<u>Infectieziektebestrijding</u>	<u>6</u>
<u>Centrum Seksuele Gezondheid</u>	<u>14</u>
<u>Vaccinatie Expertisecentrum</u>	<u>19</u>
<u>COVID-19 Vaccinaties</u>	<u>24</u>
<u>Tuberculosebestrijding</u>	<u>29</u>
<u>Technische Hygiënezorg</u>	<u>32</u>
<u>Gezondheid en Milieu</u>	<u>35</u>

Uitgelicht

<u>Pandemische paraatheid</u>	<u>10</u>
<u>E-learning voor huisartsen over infectieziekten bij kinderen</u>	<u>13</u>
<u>Vaccinatiegraad</u>	<u>22</u>
<u>PFAS en gezondheid</u>	<u>38</u>

Wist je dat...

<u>Er twee deskundigen infectiepreventie werken in team Infectieziektebestrijding</u>	<u>12</u>
<u>Het Centrum Seksuele Gezondheid niet alleen soa's opspoort en behandelt, maar zich ook inzet voor preventie?</u>	<u>18</u>
<u>De GGD Zuid-Holland Zuid gecertificeerd is volgens de Harmonisatie Kwaliteitsbeoordeling in de Zorgsector (HKZ)-norm?</u>	<u>28</u>

INLEIDING

De GGD Zuid-Holland Zuid beschermt, bewaakt en bevordert de gezondheid van de inwoners van Zuid-Holland Zuid vanuit het perspectief van positieve gezondheid. We werken hierin aan het verminderen van gezondheidsachterstanden en het vergroten van ontwikkelkansen voor onze inwoners. In dit verslag kijken we terug op de belangrijkste ontwikkelingen over 'De invloed van milieu en infecties op de gezondheid van inwoners van Zuid-Holland Zuid' in het jaar 2024. We laten zien welke activiteiten we hebben uitgevoerd en welke resultaten we hebben behaald.

We hebben ons ingezet voor de gezondheid en veiligheid van alle inwoners in onze regio. We stonden paraat bij uitbraken van infectieziekten en zorgden voor tijdige advisering of vaccinaties om de verspreiding van ziekten te beperken. Ons Centrum Seksuele Gezondheid bood laagdrempelige zorg, voerde soa-testen uit en gaf voorlichting over seksualiteit, zodat mensen goed geïnformeerde keuzes konden maken. We hielden toezicht op hygiëne en veiligheid bij tatoeage- en piercingshops, seksbedrijven en andere locaties waar strikte gezondheidsnormen essentieel zijn. Daarnaast onderzochten we de invloed van milieufactoren, zoals PFAS, op de volksgezondheid en gaven we adviezen om de leefomgeving veiliger te maken.

Onze focus ligt samen met gemeenten en partners op het beschermen, bewaken en bevorderen van de gezondheid van de gehele bevolking. We letten extra op kwetsbare groepen, helpen infecties voorkomen en werken aan een gezonde leefomgeving. Door te investeren in preventieve, collectieve maatregelen, zoals voorlichting en vroege interventies, streven we ernaar gezondheidsproblemen voor te zijn. Deze aanpak vermindert niet alleen de druk op de curatieve zorg, maar draagt ook bij aan het verkleinen van gezondheidsverschillen en het bevorderen van gelijke kansen op gezondheid voor iedereen. Door te blijven investeren in publieke gezondheidszorg maken we onze regio weerbaarder en versterken we het vertrouwen in een gezonde toekomst.

Scherpe keuzes

Dit jaar laat zien wat we kunnen betekenen voor de gezondheid van inwoners, maar ook hoe kwetsbaar die inzet is zolang de basisdienstverlening nog niet stevig genoeg is geborgd. Met incidentele middelen houden we de uitvoering op peil, maar vanaf 2026 is het perspectief onzeker en staan we voor scherpe keuzes. Investeren in publieke gezondheid is geen luxe, maar noodzaak – bezuinigen terwijl de storm op komst is, ondermijnt onze paraatheid en preventieve kracht. Alleen door samen koers te houden, kunnen we blijven bijdragen aan een gezonde en veilige leefomgeving voor iedereen.

WAT MAAKT ZUID-HOLLAND ZUID UNIEK?

Zuid-Holland Zuid is een veelzijdige regio met tien gemeenten: Alblasterdam, Dordrecht, Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido-Ambacht, Hoeksche Waard, Molenlanden, Papendrecht, Sliedrecht en Zwijndrecht. De regio bestaat uit steden, dorpen en uitgestrekte natuur, zoals Nationaal Park de Biesbosch.

De regio heeft een sterke economie met veel industrie, zoals Chemours en de huisvuilcentrale HVC in Dordrecht, maar ook veeteelt. Ook is scheepvaart belangrijk, met de zeehaven van Dordrecht als schakel naar de Rotterdamse haven. Tegelijkertijd zorgen industrie, scheepvaart en veeteelt voor milieuproblemen, zoals lucht- en bodemvervuiling, wat invloed heeft op de gezondheid van inwoners.

Er is sprake van een lagere vaccinatiegraad dan het landelijk gemiddelde, wat de kans op uitbraken van infectieziekten vergroot. Dit maakt Zuid-Holland Zuid een regio met zowel kansen als uitdagingen.

INFECTIEZIEKTEBESTRIJDING

1. INFECTIEZIEKTEBESTRIJDING

Team Infectieziektebestrijding

Algemeen doel: voorkomen en bestrijden van infectieziekten

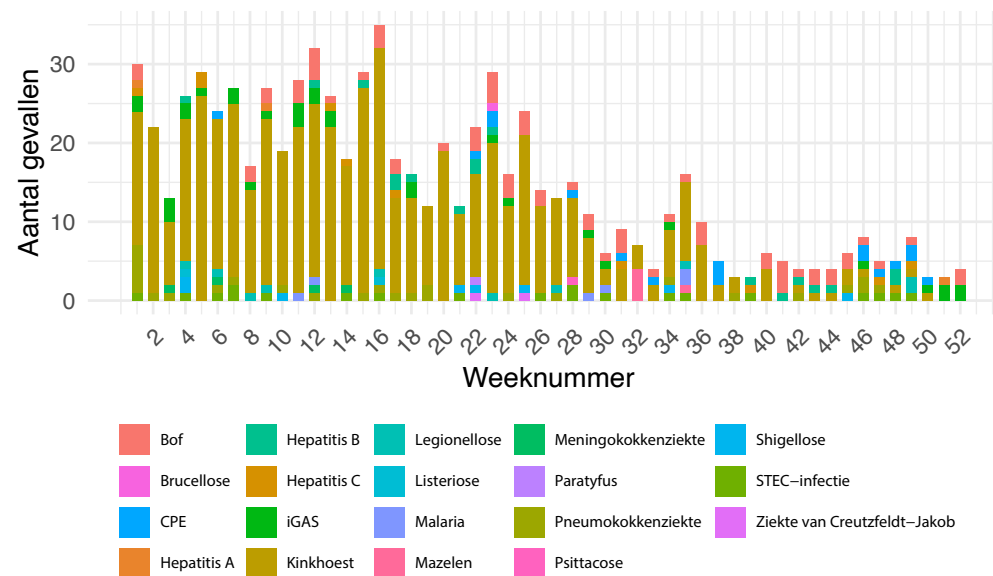
Organisatie: het team Infectieziektebestrijding bestaat uit artsen, verpleegkundigen, deskundigen infectiepreventie, administratief medewerkers, beleidsmedewerkers en een epidemioloog.

1.1 CIJFERS

Individuele meldingsplichtige ziekten

Meldingsplichtige infectieziekten moeten artsen en laboratoria melden bij de GGD. Dit is noodzakelijk om uitbraken snel te ontdekken en verspreiding te voorkomen. De meldingsplichtige ziekten zijn verdeeld in verschillende groepen, afhankelijk van hoe gevaarlijk en besmettelijk ze zijn. In 2024 zijn er in Zuid-Holland Zuid 773 meldingen van verschillende infectieziekten binnen gekomen (zie figuur 1).

Figuur 1. Epidemische curve per week

Drie infectieziekten sprongen eruit (zie figuur 2):

- Bof
- Mazelen
- Kinkhoest

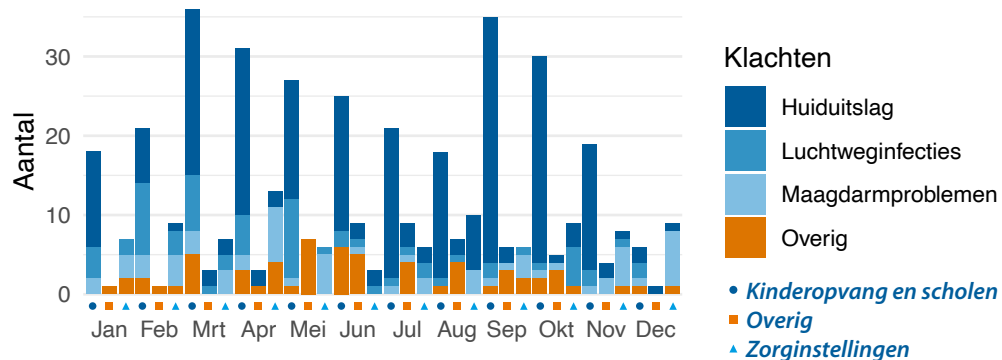
Dit betreffen infectieziekten die via het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) voorkomen kunnen worden. Vooral mazelen en kinkhoest zijn zeer besmettelijk en kunnen ernstige gevolgen hebben, met name voor jonge kinderen.

In 2024 werden 190 gevallen van mazelen gemeld in Nederland, waarvan 5 in Zuid-Holland Zuid. In Zuid-Holland Zuid bleef een grote uitbraak dus uit, maar de vaccinatiegraad voor de BMR-vaccinatie (Bof, Mazelen, Rodehond) is dusdanig laag dat de kans op toekomstige uitbraken toeneemt en we hier alert op blijven (zie [uitgelicht over Vaccinatiegraad](#)).

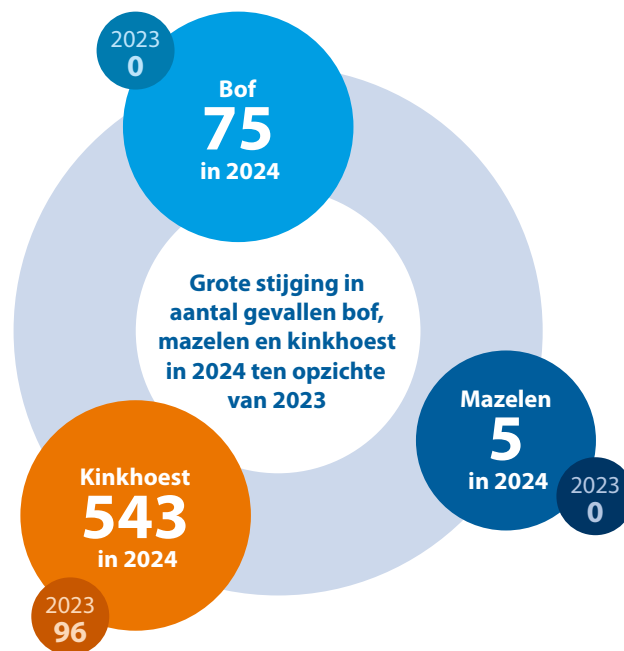
Het aantal kinkhoestgevallen steeg in 2024 fors. Over heel 2024 werden 17.951 meldingen van kinkhoest geregistreerd in Nederland, waarvan 543 in Zuid-Holland Zuid, waaronder 25 baby's. In Zuid-Holland Zuid waren er in totaal 21 ziekenhuisopnames door kinkhoest.

In 2024 waren er 600 bof-meldingen in Nederland, waarvan 75 in Zuid-Holland Zuid.

Figuur 3. Meldingen vanuit instellingen

Figuur 2. Aantal gevallen van bof, mazelen, kinkhoest

Meldingen vanuit instellingen

In 2024 zijn er 436 meldingen vanuit instellingen binnengekomen in Zuid-Holland Zuid (zie figuur 3 hiernaast). De meeste meldingen kwamen vanuit kinderdagverblijven en (basis)scholen, gevolgd door verpleeghuizen en andere zorginstellingen. De meeste meldingen gingen over huiduitslag, gevolgd door luchtweginfecties en maagdarmproblemen.

1.2 FOCUS OP WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK

Team Infectieziektebestrijding heeft meerdere onderzoeken verricht in 2024. Een aantal daarvan is gepresenteerd op (inter)nationale congressen, onder andere over:

1. Uitbraakonderzoek naar hepatitis A in een gehandicapteninstelling
2. Maagdarmklachten na een zwemwedstrijd in open water
3. Invloed van de coronapandemie op de mening van ouders over het RVP

Ook werd er een groot onderzoek gedaan naar het vóórkomen van infectieziekten in kinderdagverblijven, met behulp van turflijsten en rioolwatersurveillance. De resultaten hiervan worden nog geanalyseerd.

1.3 FOCUS OP OPLEIDEN, TRAINEN EN OEFENEN

Om de kennis en vaardigheden van het team Infectieziektebestrijding op peil te houden, zijn er in 2024 diverse interne scholingen georganiseerd. Het programma sluit goed aan op de dagelijkse praktijk, versterkt de bestaande samenwerking en draagt bij aan een hechte teamsamenwerking. Door te blijven investeren in deskundigheid, zijn we beter voorbereid op grotere uitbraken en kunnen we snel en effectief handelen wanneer dat nodig is.

1.4 FOCUS OP INFECTIEPREVENTIE

In 2024 verzorgden de deskundigen infectiepreventie in totaal 24 scholingen en trainingen voor verschillende doelgroepen:

1. Voor medewerkers kinderopvang
2. Voor medewerkers en bewoners centraal orgaan opvang asielzoekers (COA)-locaties
3. Voor studenten van een MBO-opleiding voor pedagogische medewerkers in de kinderopvang
4. Voor medewerkers van de GGD Zuid-Holland Zuid
5. Voor de schoonmaakmedewerkers van de GGD Zuid-Holland Zuid

Deze scholingen en trainingen helpen professionals om infecties te voorkomen en hygiënisch te werken.

Effectieve infectiepreventie hangt niet alleen af van adviezen, maar ook van menselijk gedrag. In 2024 was er hier al veel aandacht voor tijdens scholingen. Met deze trainingen en scholingen draagt de GGD Zuid-Holland Zuid bij aan een infectieveilige omgeving en een betere voorbereiding op infectieziekten voor zowel professionals als inwoners.

1.5 VOORUITBLIK 2025

In 2025 bouwt team Infectieziektebestrijding verder op de ontwikkelingen van 2024. Door te blijven investeren in deze capaciteit en activiteiten, werkt de GGD Zuid-Holland Zuid aan een effectieve en toekomstbestendige infectieziektebestrijding.

Uitgelicht

PANDEMISCHE PARAATHEID

Beleidsagenda

Het programma Pandemische Paraatheid is opgezet door het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS). De COVID-19-pandemie liet zien hoe belangrijk het is om snel en goed te kunnen reageren op gezondheids crises. Binnen het programma Pandemische Paraatheid werken de GGD'en aan een betere voorbereiding op pandemieën. Dit zorgt ervoor dat Nederland sneller en effectiever kan reageren op toekomstige gezondheids crises.

6) Uitvoeren van het Landelijke Functie Opschaling Infectieziektebestrijding (LFI)

5) Sneller en beter opleiden van professionals

1) Kwetsbaarheden verminderen

2) Versterking bovenregionale monitoring en surveillance

3) Meer wetenschappelijke kennis over infectieziekten

4) Sterkere samenwerking op landelijk en bovenregionaal niveau

Uitgelicht vervolg

Uitgevoerde acties beleidsagenda

Pijler 1: Kwetsbaarheden verminderen

Om beter voorbereid te zijn op een pandemie, hebben we het team Infectieziektebestrijding uitgebreid met nieuwe medewerkers. Dit zijn beleidsadviseurs, artsen, een epidemioloog, verpleegkundigen en administratief medewerkers. Dankzij deze uitbreiding konden we verschillende projecten met succes uitvoeren.

Pijler 2: Versterking bovenregionale monitoring en surveillance

Naast landelijke monitoring door het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) is het belangrijk om infectieziekten ook op regionaal niveau goed in de gaten te houden. Onze infectieziekte-epidemioloog heeft structurele processen voor het gebruik van onze real-time dashboards op regionaal niveau geoptimaliseerd. Deze processen zijn afgestemd met de GGD'en in de provincie voor proactieve bovenregionale surveillance. Zo kunnen we sneller uitbraken signaleren en gericht maatregelen nemen.

Pijler 3: Meer wetenschappelijke kennis over infectieziekten

Om infectieziekten beter te bestrijden, is wetenschappelijke kennis nodig. Wij hebben in 2024 onderzoek verricht bij kinderdagverblijven met als doel om inzicht te krijgen in het voorkomen van infectieziekten in deze kwetsbare doelgroep, namelijk jonge kinderen. Wij zijn nu de resultaten aan het analyseren.

Pijler 4: Sterkere samenwerking op landelijk en bovenregionaal niveau

Samenwerking tussen regio's en landelijke instanties zorgt voor een efficiënte en effectieve aanpak van infectieziekten. Daarom hebben we vanuit GGD Zuid-Holland Zuid in 2024 geïnvesteerd in het versterken van de relaties met de GGD'en in de provincie, het RIVM (inclusief het LFI; zie pijler 6) en GGD GHOR Nederland.

Pijler 5: Sneller en beter opleiden van professionals

Er is een groeiende vraag naar gespecialiseerde professionals op het gebied van infectieziektebestrijding. Daarom hebben we ons in 2024 ingezet voor het trainen van onze medewerkers, waaronder een verpleegkundige die is gestart met de vervolgopleiding Maatschappij & Gezondheid.

Pijler 6: Uitvoeren van het LFI

Het Landelijke Functie Opschaling Infectieziektebestrijding (LFI) is een crisisorganisatie binnen het RIVM die helpt bij de bestrijding van grote uitbraken. Sinds januari 2024 heeft elke GGD een LFI-coördinator die de implementatie van het landelijke beleid begeleidt. Dit proces richt zich op de medische en operationele aansturing, wat uiteindelijk zal resulteren in een uniforme manier van werken bij alle 25 regionale GGD'en.

Vooruitblik naar 2025

In 2025 gaan we verder met het uitvoeren van het LFI, binnen de afgesproken richtlijnen. Daarnaast blijven we het team Infectieziektebestrijding versterken met kundige professionals. Dit kan alleen als er genoeg geld beschikbaar is. We zijn hiervoor afhankelijk van tijdelijke middelen van het ministerie van VWS. Deze zijn nu geregeld tot eind 2025. Het is nog niet duidelijk of er daarna structureel geld komt voor de GGD'en.

Wist je dat...

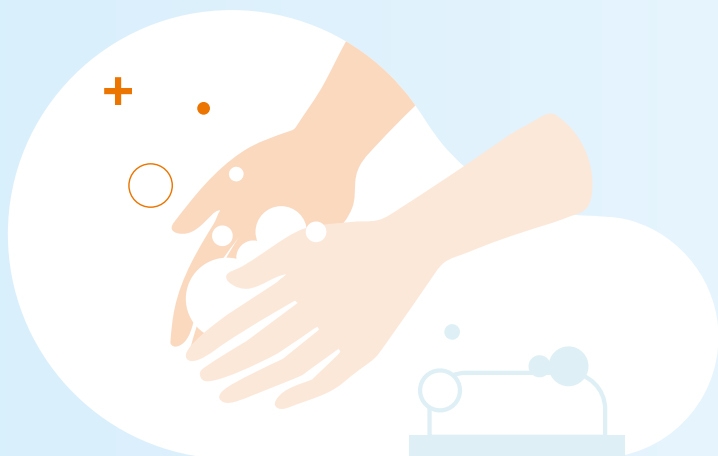
er twee deskundigen infectiepreventie werken in team Infectieziektebestrijding

Wat doen de deskundigen infectiepreventie?

Sinds 2020 is de deskundige infectiepreventie onmisbaar binnen team infectieziektebestrijding bij de GGD Zuid-Holland Zuid. De deskundige infectiepreventie is dagelijks beschikbaar voor het beantwoorden van vragen over infectiepreventie. De deskundige infectiepreventie adviseert de verpleegkundigen en artsen van infectieziektebestrijding en adviseert ook burgers en ketenpartners over infectiepreventie. Als er een uitbraak gaande is, bezoekt de deskundige infectiepreventie samen met een infectieziektebestrijding-collega de betreffende instellingen om gericht advies op maat te geven.

Samen gezond de winter door!

Eind 2024 deed de deskundige infectiepreventie mee aan het project "Samen gezond de winter door" (zie [hoofdstuk COVID-19 vaccinaties](#)). De deskundige infectiepreventie bracht daar het belang van handhygiëne op een interactieve manier onder de aandacht.

Veiligheid voorop

De deskundige infectiepreventie draagt bij aan de kwaliteitsborging van infectiepreventie binnen GGD Zuid-Holland Zuid. Dit gebeurt onder andere door:

- Het uitvoeren van een tweejaarlijkse interne audit (of vaker indien nodig)
- Het geven van verschillende interne trainingen aan medewerkers op het gebied van infectiepreventie

Door structureel te investeren in infectiepreventie en kennisdeling draagt de deskundige infectiepreventie bij aan een veiligere omgeving voor kwetsbare groepen en een infectieveilige samenleving.

Serious game Scabiës

De deskundigen infectiepreventie werken nauw samen met het Infectiepreventie & AntiMicrobiële Resistentie Zorgnetwerk (IP & AMR Zorgnetwerk) van Zuidwest-Nederland, waar onze Directeur Publieke Gezondheid Eveline Schurink de voorzitter van is. In 2024 gaven zij een serious game-workshop op de Kennis- en Netwerkdag over Scabiës. Daarnaast nam één van de deskundigen infectiepreventie deel aan het project 'Uitbrakenmanager'.

Uitgelicht

E-LEARNING VOOR HUISARTSEN OVER INFECTIEZIEKTEN BIJ KINDEREN

Huisartsen stellen regelmatig een diagnose van meldingsplichtige infectieziekten zonder laboratoriumbevestiging. Dit kan leiden tot onnodige onrust of juist leiden tot onderrapportage bij niet-herkende infecties. Uit een vragenlijstonderzoek onder huisartsen in Zuid-Holland Zuid in 2022 bleek dat huisartsen de GGD Zuid-Holland Zuid niet altijd benaderen voor advies.

Om dit te verbeteren, ontwikkelde een projectgroep van GGD-experts en huisartsen een geaccrediteerde e-learning over infectieziekten bij kinderen. Deze richt zich op:

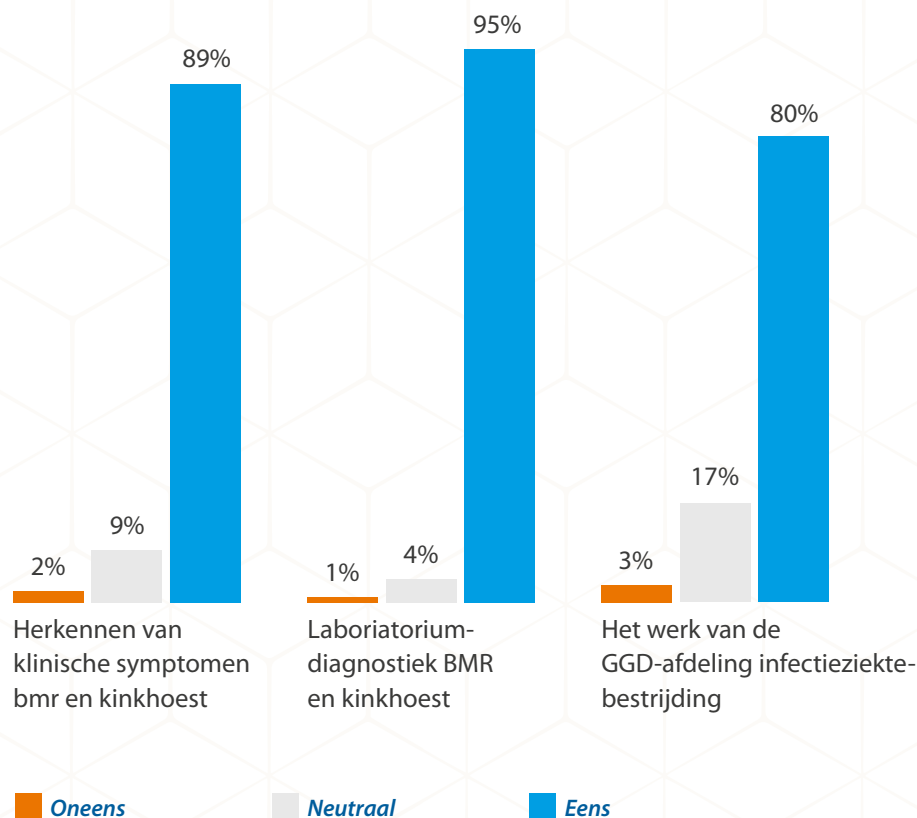
- Signalering en diagnostiek van infectieziekten
- Samenwerking met de GGD bij meldingsplichtige infectieziekten
- Casussen over bof, mazelen, rodehond en kinkhoest

De e-learning is getest en afgestemd op de dagelijkse praktijk van huisartsen. Met deze e-learning wordt de kennis over infectieziekten versterkt, wat bijdraagt aan snellere signalering, betere samenwerking en een effectievere bestrijding. De opgedane ervaring wordt gebruikt om toekomstige scholingen binnen de infectieziektebestrijding verder te ontwikkelen.

Resultaten e-learning

De e-learning is sinds november 2024 gratis beschikbaar via www.elearninginfectieziekten.nl. In november en december 2024 is de e-learning door 126 huisartsen gevolgd. De e-learning is door de deelnemers ook geëvalueerd, daaruit kwam naar voren dat 93% aangaf dat de inhoud van de e-learning relevant was voor de praktijk.

Figuur 4. Toegenomen kennis deelnemers

CENTRUM SEKSUELE GEZONDHEID

2. CENTRUM SEKSUELE GEZONDHEID

Team Centrum Seksuele Gezondheid

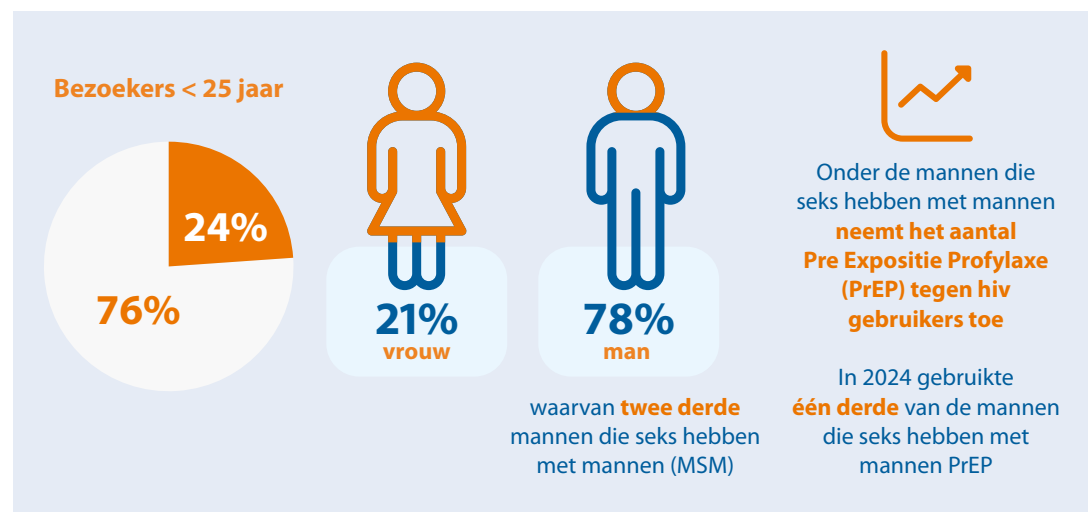
Algemeen doel: aanbieden van laagdrempelig en deskundige zorg op het gebied van seksuele gezondheid als aanvulling op de reguliere huisartsenzorg.

Organisatie: het team bestaat uit artsen, verpleegkundigen en beleidsmedewerkers.

2.1 CIJFERS

In 2024 voerde het Centrum Seksuele Gezondheid 1.620 consulten uit. Dit aantal was lager dan in voorgaande jaren, als gevolg van een tijdelijk tekort aan verpleegkundigen. Van de cliënten was er een lichte stijging in het percentage genderdiversen te zien, een daling van het aantal vrouwen en een stijging van het aantal mannen.

In 2024 waren er verhoudingsgewijs meer consulten via Testlab (voor uitleg zie:

Wist je dat ... Centrum Seksuele Gezondheid).

Cijfers gevonden seksueel overdraagbare aandoeningen (soa's)

20% bleek positief voor een soa, zoals chlamydia, gonorroe, hepatitis B, syfilis of hiv.

15% was geïnformeerd over een soa door een partner.

Het percentage bezoekers met klachten is iets lager dan voorgaande jaren.

2.2 OUTREACHENDE ACTIVITEITEN

Het Centrum Seksuele Gezondheid voert ook zogenaamde 'outreachende activiteiten' uit om ook doelgroepen te bereiken die via de reguliere kanalen niet of moeilijk bereikbaar zijn. In 2024 heeft het Centrum Seksuele Gezondheid de volgende outreachende activiteiten ondernomen:

1. **Bezoek aan seks- en relaxlocaties in de regio.** In 2024 bezochten medewerkers van het Centrum Seksuele Gezondheid seks- en relaxlocaties om daar sekswerkers te testen.
2. **Inloopsprekuren voor jongeren op locatie.** Er werden inloopsprekuren gehouden op een MBO-school.
3. **Aanwezigheid bij evenementen.** Het Centrum Seksuele Gezondheid was aanwezig bij evenementen in de regio waar jongeren en/of LHBTIQ+ mensen kwamen zoals de pride in Dordrecht, de jaarmarkt in Noordeloos en de braderie bij het Havenfestival in Alblasserdam.

4. **Gastlessen op scholen.** Samen met VO-, MBO- en HBO-scholen gaf het Centrum Seksuele Gezondheid gastlessen over relaties en seksualiteit. De Gezonde School Adviseurs van de GGD Zuid-Holland Zuid hebben scholen advies gegeven over een structurele aanpak van deze onderwerpen door onder andere het verankeren in het schoolbeleid, vormgeven van een lesprogramma en docenten toerusten. Ook heeft het Centrum Seksuele Gezondheid meegewerkt aan een verplichte e-learning over relaties en seksualiteit voor MBO-niveau 1 en 2 studenten.
5. **Versterken van de samenwerking met partners in de regio.** Het is belangrijk dat groepen van professionals op de hoogte zijn van het bestaan en de dienstverlening van het Centrum Seksuele Gezondheid. Daarom investeerde het Centrum Seksuele Gezondheid actief in samenwerkingen met onder andere jeugdgezondheidszorg, COC (belangenorganisatie die opkomt voor de rechten van LHBTIQ+ personen), schoolmaatschappelijk werkers, jongerenwerkers, wijkteams en jeugdteams.
6. **Vergroten van online zichtbaarheid.** Het Centrum Seksuele Gezondheid maakte korte voorlichtingsvideo's voor sociale media en de website van de GGD Zuid-Holland Zuid. De video's gaan ieder over een inhoudelijk onderwerp en brengen de dienstverlening van het Centrum Seksuele Gezondheid onder de aandacht.
7. **Voorlichting in asielzoekerscentra.** Het Centrum Seksuele Gezondheid bood voorlichting over seksuele gezondheid in asielzoekerscentra via de Publieke Gezondheid Asielzoekers (PGA).

2.3 FOCUS OP: NU NIET ZWANGER

Het Centrum Seksuele Gezondheid helpt vrouwen en mannen met vragen over (ongewenste) zwangerschap via het programma Nu Niet Zwanger. Dit programma ondersteunt kwetsbare mensen bij het maken van bewuste keuzes over het (niet) krijgen van een kind. Om dit goed te kunnen doen, is een brede en goed georganiseerde aanpak nodig, met teams die regionaal samenwerken aan het ondersteunen van kwetsbare cliënten. In dat kader zijn er diverse professionals getraind om de methodiek toe te passen en bespreekbaar te maken.

- 129 professionals en 11 aandachtfunctionarissen hebben de basis E-learning afgerond.
- 13 intervisie bijeenkomsten hebben plaatsgevonden met totaal 77 deelnemers.
- 2 keer is de basistraining georganiseerd met totaal 12 deelnemers
- 3 keer heeft de verdiepende training plaatsgevonden met totaal 23 deelnemers

Ook raakte het medisch domein (huisartsen, verloskundigen en Beatrix ziekenhuis) steeds meer aangehaakt met behulp van nieuwsberichten en presentaties. In totaal zijn 43 casussen opgeschaald naar de GGD Zuid-Holland Zuid.

2.4 FOCUS OP: ONDERZOEK 'SEKS ONDER JE 25E'

In 2023 deed de GGD Zuid-Holland Zuid voor het eerst mee aan het vijfjaarlijkse landelijke onderzoek 'Seks onder je 25e'. Dit is uitgebreid landelijk vragenlijstonderzoek naar de seksuele gezondheid onder jongeren van 13 tot 25 jaar. Doel was ook inzichten te verkrijgen over de situatie in onze eigen regio.

De uitkomsten zijn waardevol, en op sommige punten ook zorgwekkend. Zoals de daling in het gebruik van condooms, een afname in het gebruik van betrouwbare anticonceptie, maar ook een lager mentaal welzijn bij LHBTIQ+ jongeren.

De resultaten van Zuid-Holland Zuid zijn vergelijkbaar met de rest van Nederland. De resultaten en adviezen zijn door de GGD Zuid-Holland Zuid met scholen, gemeenten en diverse belanghebbenden gedeeld. Eind 2024 is het volledige rapport afgerond en gepubliceerd op de website van de GGD Zuid-Holland Zuid.

2.5 VOORTUITBLIK NAAR 2025

Vanaf 2025 is er landelijk een nieuw chlamydia-testbeleid voor GGD'en ingevoerd. De belangrijkste reden voor deze wijziging is dat chlamydia-infecties zonder klachten (asymptotisch) meestal geen complicaties veroorzaken en vaak vanzelf overgaan. Uit onderzoek blijkt dat het standaard testen en behandelen van mensen zonder klachten niet heeft geleid tot een daling van het aantal chlamydia-infecties. Dit suggereert dat deze aanpak niet effectief is in het terugdringen van de verspreiding van chlamydia. Door voortaan alleen te testen en behandelen bij klachten, wordt onnodig gebruik van antibiotica verminderd. Dit draagt bij aan het tegengaan van antibioticaresistentie, een groeiend probleem in de volksgezondheid.

In 2025 blijft - naast de spreekuren - de focus op outreachende activiteiten, zoals:

- **Voortzetten van inloopspreekuren** op MBO-scholen.
- **Verdere uitbreiding van het netwerk**, onder andere met bibliotheken en jeugdzorginstellingen.
- **Lanceren van website en social media specifiek voor jongeren** om seksuele gezondheid meer onder de aandacht te brengen.

Met ons werk dragen we bij aan het terugdringen van de verspreiding van soa's én aan het bevorderen van seksuele gezondheid. Dat leidt niet alleen tot minder zorg, maar ook tot meer gelijkheid en seksuele veiligheid. Zo versterken we de gezondheid én het welzijn van inwoners van Zuid-Holland Zuid.

Wist je dat...

het Centrum Seksuele Gezondheid niet alleen soa's opspoot en behandelt, maar zich ook inzet voor preventie?

Soa-testen vormen het grootste deel van de werkzaamheden...

Het grootste deel van de dienstverlening van het Centrum Seksuele Gezondheid (CSG) bestaat uit het opsporen van soa's en het voorkomen van verdere verspreiding door het behandelen van aandoeningen. Deze dienstverlening is kosteloos en op verzoek anoniem voor een aantal specifieke doelgroepen, zoals jongeren onder de 25 jaar, mannen die seks hebben met mannen (MSM), sekswerkers en andere mensen met een verhoogd risico op soa's.

Maar ook preventie op seksuele gezondheid is een belangrijke taak van de GGD

Deze taak is heel divers en naast het CSG worden deze taken ook uitgevoerd in samenwerking met team Gezondheidsbevordering en in afstemming met Jong Jeuggezondheidszorg (JGZ). De preventietaak kent meerdere facetten. Door kennis over te dragen en een concreet handelingsperspectief te geven, dragen we eraan bij dat inwoners seksueel gezond blijven. Dat voorkomt behalve persoonlijk leed ook veel zorgkosten.

Inwoners kunnen bij het CSG terecht voor Pre Expositie Profylaxe (PrEP) zorg tegen hiv in combinatie met soa-testen. Ook het vaccineren tegen Hepatitis B is een voorbeeld van preventie. Vooral MSM lopen een verhoogd risico. Tijdens de spreekuren kunnen inwoners niet alleen terecht voor soa-testen maar ook voor (of alleen voor) informatie over seks, seksualiteit, soa en anticonceptie.

Daarnaast wordt voorlichting aan groepen gegeven. Dat kan bijvoorbeeld zijn in de vorm van gastlessen aan schoolklassen, gesprekken met medewerkers van scholen, voorlichting aan groepen jongeren bij het jongerenwerk of door jongeren te benaderen tijdens evenementen. Inhoudelijk gaat dat bijvoorbeeld over seks, seksualiteit, soa, wensen en grenzen, anticonceptie en seksuele diversiteit.

Via het CSG wordt ook de aanpak Nu Niet Zwanger gecoördineerd. Deze aanpak is bedoeld om met kwetsbare inwoners in gesprek te gaan over hun kindwens. Is er een actuele kindwens? En zo niet, in hoeverre heeft iemand dan ondersteuning nodig bij het vinden van een passende vorm van anticonceptie? Via keuzehulpgesprekken kan het CSG ook inwoners ondersteunen bij het maken van een afweging over hoe verder in geval van een onverwachte zwangerschap. Als een vrouw kiest voor abortus, kan zij ook terecht voor nazorg bij het CSG.

Via een speciaal Instagram-account voor jongeren verspreidt de GGD Zuid-Holland Zuid per 2025 ook betrouwbare preventie-informatie over seksuele gezondheid. Ook op de website [**GGD ZHZ - Seksualiteit en soa**](#) is veel informatie te vinden voor inwoners.

VACCINATIE EXPERTISECENTRUM

3. VACCINATIE EXPERTISECENTRUM

Team Vaccinatie Expertisecentrum

Algemeen doel:

1. Reizigers helpen om veilig en gezond te reizen
2. Medewerkers beschermen tegen infectieziekten die op werk opgelopen kunnen worden
3. Burgers voorzien van vaccinaties die ze zelf verzoeken of die nodig zijn vanwege hun ziekte

1. Opstellen van een reizigersadvies over noodzakelijke vaccinaties en beschermende maatregelen, zoals:

- Vaccinaties tegen onder andere difterie, hepatitis A, buiktyfus en gele koorts
- Voedsel- en drinkwaterhygiëne
- Bescherming tegen insectenbeten

Kerntaken →

2. Opstellen van een advies voor medewerkers op basis van een risicoanalyse voor betreffende beroepsgroep omtrent infectieziekten

3. Opstellen van een advies voor burgers die een verzoek hebben tot vaccinatie:

- vaccinaties op eigen verzoek
- medisch geïndiceerde vaccinaties voor patiënten die door hun behandelend arts naar de GGD zijn verwezen

Organisatie: het team Vaccinatie Expertisecentrum bestaat uit artsen, verpleegkundigen en administratief medewerkers.

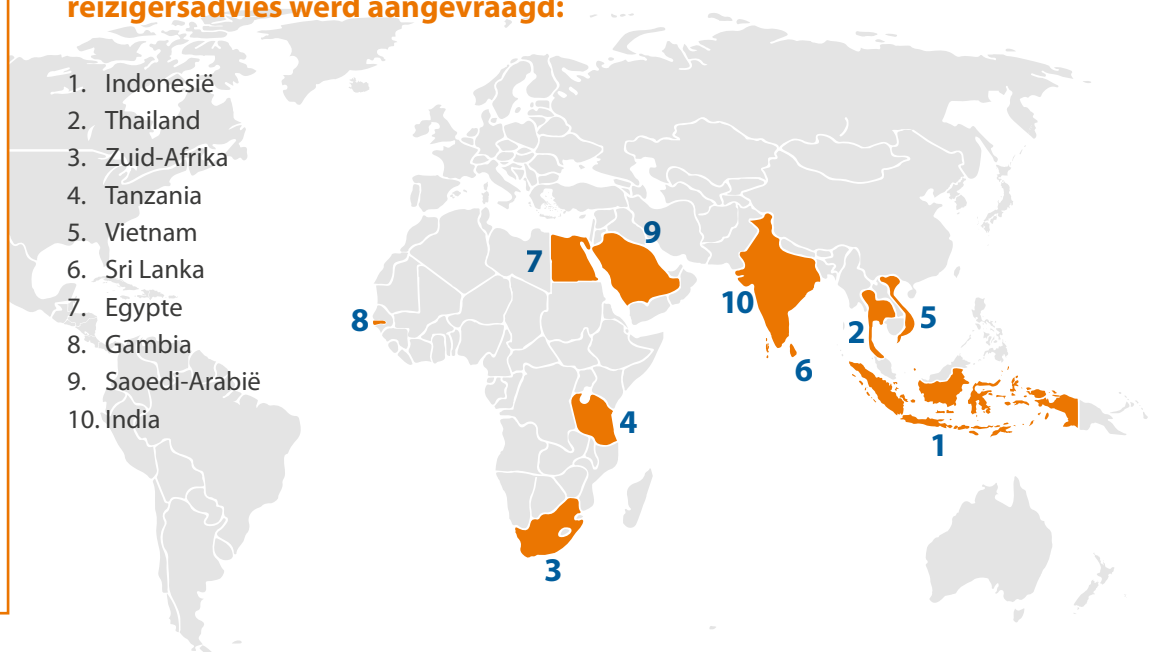
3.1 CIJFERS

In 2024 zijn meer reisconsulten uitgevoerd en reisvaccinaties gegeven dan in voorgaande jaren. In totaal gaat het om 10.569 reisconsulten en 14.929 reisvaccinaties in 2024. De stijging begon in 2023, na het opheffen van de coronamaatregelen, en zette in 2024 verder door. Opvallend is ook dat het aantal consulten en vaccinaties gedurende het hele jaar hoog bleef, zonder duidelijke piekmomenten. De stijging was vooral zichtbaar bij:

- Vrouwen
- 65-plussers
- Jongeren van 16 tot 24 jaar

Top 10 populaire reisbestemmingen waarvoor reizigersadvies werd aangevraagd:

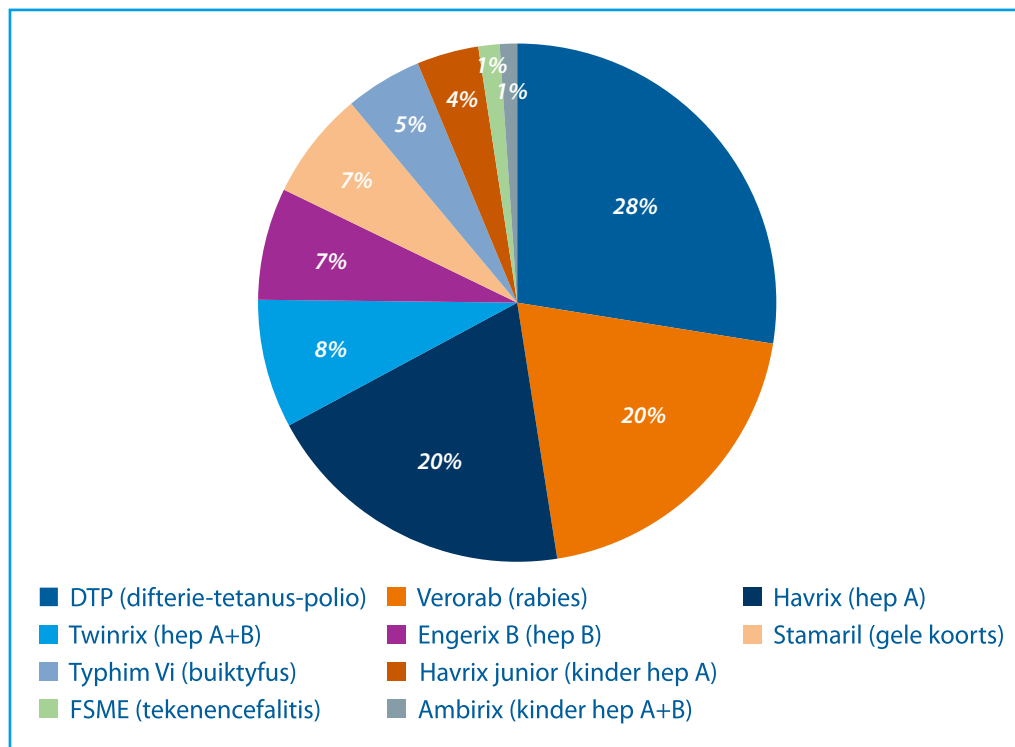
1. Indonesië
2. Thailand
3. Zuid-Afrika
4. Tanzania
5. Vietnam
6. Sri Lanka
7. Egypte
8. Gambia
9. Saoedi-Arabië
10. India

Meest gegeven vaccinaties in 2024:

- ✓ Difterie-Tetanus-Polio (DTP)
- ✓ Rabies (hondsdolheid)
- ✓ Hepatitis A en B (los en gecombineerd)
- ✓ Gele koorts
- ✓ Buiktyfus
- ✓ Kinder hepatitis A en B
- ✓ Tekenencefalitis

Figuur 5. Gezette vaccinaties

3.2 BEROEPSVACCINATIES

Het aantal gezette beroepsvaccinaties bleef in 2024 vrijwel gelijk aan voorgaande jaren. De meest gezette beroepsvaccinatie in 2024 is hepatitis B, gevolgd door kinkhoest en DTP.

3.3 VACCINATIE OP MAAT

Bij Vaccinaties op Maat kunnen inwoners zonder indicatie een vaccinatie vragen op eigen verzoek, bijvoorbeeld een gordelroosvaccinatie. Ook kunnen patiënten door hun behandelend arts verwezen worden naar Vaccinatie op Maat voor vaccinaties op medische indicatie. Hierbij wordt een persoonlijk vaccinatieadvies gegeven op basis van de medische situatie.

De meest toegediende Vaccinaties op Maat in 2024 waren:

1. HPV-vaccinaties (humaan papillomavirus)
2. Gordelroosvaccinaties
3. BMR-vaccinaties (Bof, Mazelen en Rodehond)

3.4. VOORUITBLIK NAAR 2025

In 2025 is het voornemen weer zo'n 14.000 vaccinaties te zetten voor inwoners die op reis gaan, vanwege de uitoefening van een risicovol beroep óf voor inwoners die op (eigen) verzoek een (extra) vaccinatie willen/nodig hebben. Hiervoor zullen waarschijnlijk zo'n 6.900 consulten nodig zijn. Met deze activiteiten draagt de GGD Zuid-Holland Zuid bij aan een gezonde en veilige voorbereiding voor zowel reizigers als mensen met een verhoogd (beroeps)risico. Daarnaast draagt het bij aan het tegengaan van verspreiding van infectieziekten in eigen land.

Uitgelicht

VACCINATIEGRAAD

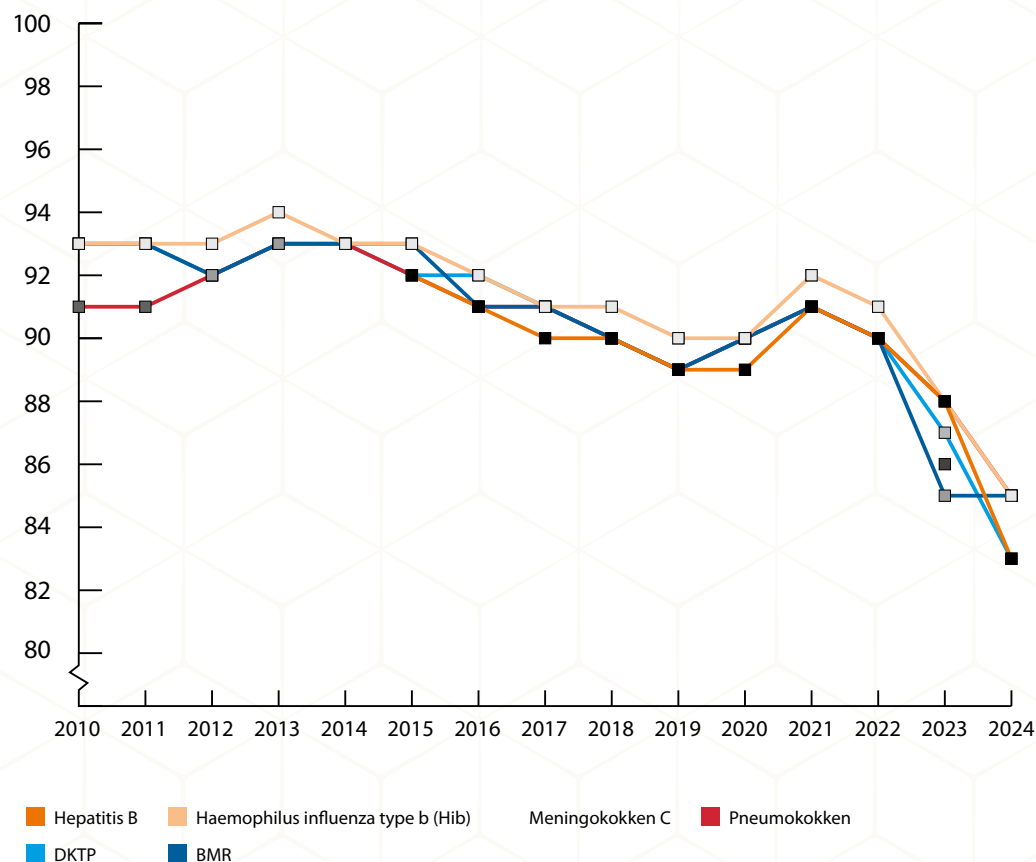
Vaccinatiegraad in Nederland

In Nederland krijgen kinderen via het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) vaccinaties tegen dertien besmettelijke ziekten. Deze ziekten kunnen ernstig verlopen. Het doel van het RVP is om deze ziekten te voorkomen. Een hoge vaccinatiegraad is belangrijk om de bescherming in stand te houden. Daarom wordt elk jaar door het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) berekend hoeveel kinderen binnen een bepaald geboortjaar alle prikken hebben gekregen. Dit noemen we de vaccinatiegraad. Daarbij wordt meegenomen of de gewenste (serie van) vaccinaties volgens de RVP-richtlijn voor een bepaalde leeftijdsgrens behaald zijn.

Vaccinatiegraad in Zuid-Holland Zuid

De vaccinatiegraad ligt in Zuid-Holland Zuid al jaren iets onder het landelijk gemiddelde. Dit komt deels doordat er in onze regio een aantal gemeenten zijn, waar vaccineren minder gebruikelijk is vanwege geloofsovertuiging. Dit is terug te zien in de cijfers per gemeenten.

Figuur 6. Vaccinatiegraad op leeftijd 2 jaar - regio Zuid-Holland Zuid, %

Uitgelicht vervolg

Uitleg vaccinatiegraad

Sinds 2022 is de manier waarop de vaccinatiegegevens worden geregistreerd veranderd. Ouders moeten nu toestemming geven om deze vaccinatie- en persoonsgegevens met het RIVM en Jeugdgezondheidszorg te delen. Als zij dit niet doen, ontvangt het RIVM de vaccinatiegegevens anoniem. Dit wil zeggen dat zij de gegevens ontvangen zonder persoonsgegevens. Hierdoor kan niet worden bepaald in welk jaar het kind is geboren, of het een jongen of meisje is en in welke gemeente het woont.

Deze anonieme vaccinaties tellen niet mee in de vaccinatiegraad. Dit betekent dat de cijfers die we nu hebben eigenlijk een ondergrens zijn, een waarde waarop de deelname minimaal ligt. De werkelijke vaccinatiegraad ligt waarschijnlijk hoger, maar het exacte percentage is niet bekend.

Acties verhogen vaccinatiegraad

Vanuit de Wet publieke gezondheid (Wpg) is het team Infectieziektebestrijding van de GGD Zuid-Holland Zuid samen met Jong JGZ verantwoordelijk voor het verbeteren van de vaccinatiegraad. De GGD Zuid-Holland Zuid en Jong JGZ hebben daarom een werkgroep opgezet om hieraan te werken. Deze groep heeft een actieplan gemaakt om de vaccinatiegraad te verbeteren. Dit plan richt zich op onderzoek naar doelgroepen, wijken en betere voorlichting, bijvoorbeeld al tijdens de zwangerschap.

De GGD Zuid-Holland Zuid en Jong JGZ hebben in 2024 een bovenregionaal actieplan ontwikkeld om de vaccinatiebereidheid te vergroten. Het doel van het plan is om ouders eerder en beter te informeren, zodat zij zich goed kunnen voorbereiden op de vaccinaties van hun kind. Het doel is om het vertrouwen in vaccinaties te behouden en te versterken.

Enkele acties uit dit plan zijn:

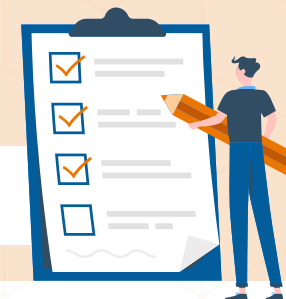
Meer aandacht voor voorlichting tijdens de zwangerschap

Onderzoek naar vaccinatiebereidheid bij ouders in regio Zuid-Holland Zuid

Vernieuwing webinars voor ouders van het Rijksvaccinatieprogramma

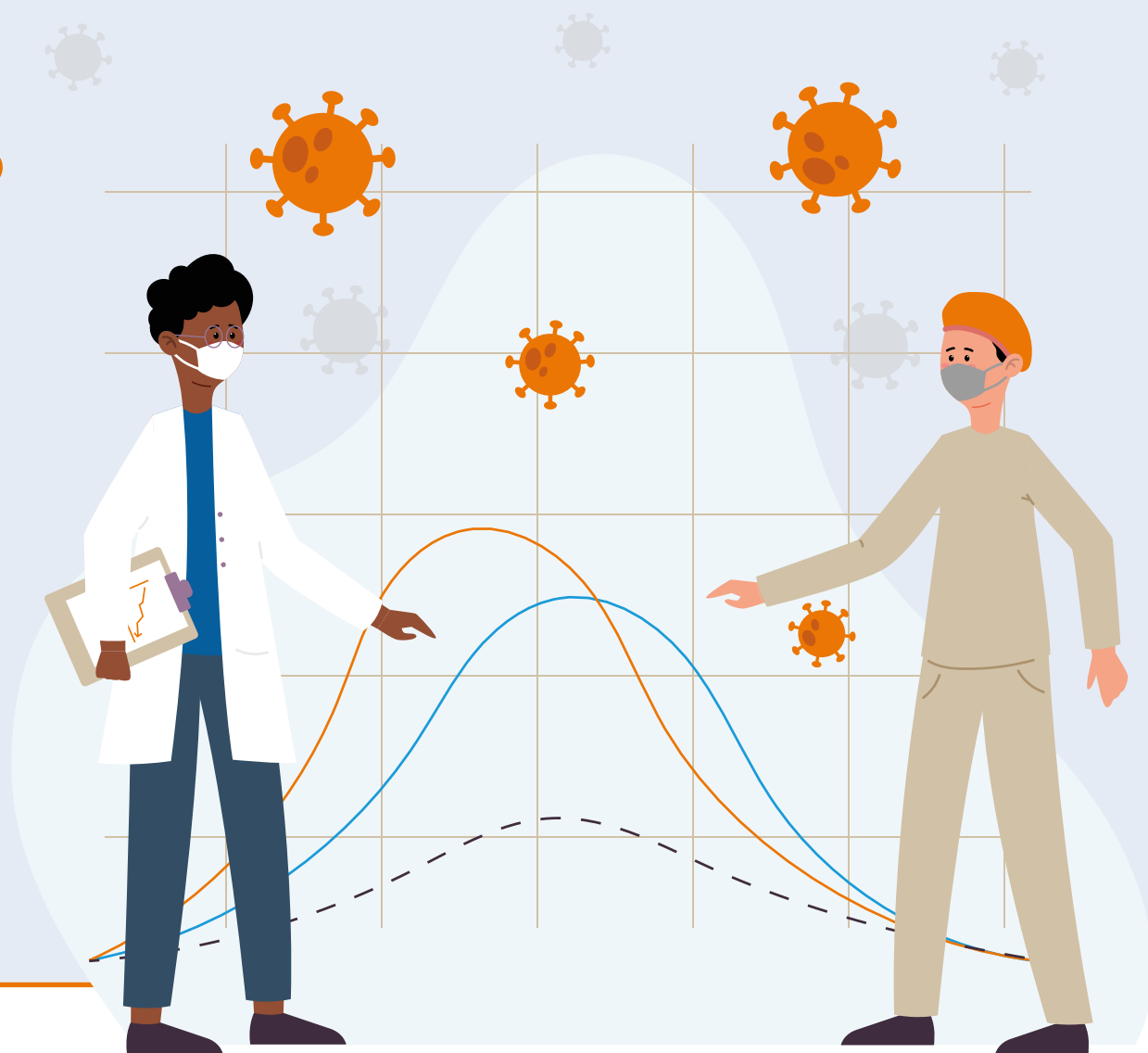
Een menukaart voor gemeenten met richtlijnen voor het ontwikkelen van een lokale aanpak.

Vooruitblik naar 2025

In 2025 worden de lopende acties voortgezet. De werkgroep gaat in gesprek met gemeenten over extra maatregelen. Zo zorgen we ervoor dat zoveel mogelijk kinderen in Zuid-Holland Zuid goed beschermd blijven tegen infectieziekten.

COVID-19 VACCINATIES

4. COVID-19 VACCINATIES

Team Vaccinatie Uitvoeringscentrum

Algemeen doel: mensen uit risicogroepen (60-plussers, zorgmedewerkers en mensen die een uitnodiging voor de grieprik kregen) beschermen tegen ernstige ziekte en ziekenhuisopnames door COVID-19.

Organisatie: tijdens de najaarscampagne werd het COVID-19 basisteam opgeschaald van 5 naar ruim 80 medewerkers. Dit team bestond uit artsen, verpleegkundigen, projectleider, prikkers, administratief medewerkers, planners en projectmedewerkers.

4.1 CIJFERS

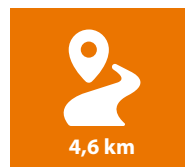
De GGD Zuid-Holland Zuid voerde tussen 16 september en 6 december 2024 de najaarscampagne voor de coronaprik uit. Het doel was om mensen in risicogroepen te beschermen tegen ernstige ziekte en ziekenhuisopnames door COVID-19. Deze campagne richtte zich op de risicogroepen:

- 60-plussers
- Zorgmedewerkers
- Mensen die een uitnodiging krijgen voor de grieprik

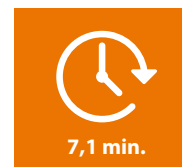
In de najaarscampagne van 2024 zijn er in Nederland 2.513.671 coronaprikken geregistreerd bij het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM). Voor 60-plussers was de vaccinatiegraad 46,6%.

Priklocaties

Om de coronaprik zo makkelijk en bereikbaar mogelijk te maken, bood GGD Zuid-Holland Zuid priklocaties aan op 14 locaties verspreid over de regio.

Gem. reisafstand tot priklocaties

Gem. reistijd tot priklocaties

Per gemeente

Hiermee voldeed de GGD Zuid-Holland Zuid ruim aan de landelijke richtlijnen voor bereikbaarheid, zodat zoveel mogelijk mensen dichtbij huis een prik konden halen.

Figuur 7. De priklocaties in Zuid-Holland Zuid

Op alle 14 priklocaties is een klanttevredenheidsonderzoek uitgevoerd. Bijna 1.000 mensen vulden de enquête in. De resultaten laten zien dat de meeste bezoekers (zeer) tevreden waren over:

- De reisafstand en vindbaarheid van de priklocatie
- De vriendelijkheid en deskundigheid van het personeel

Daarnaast gaf bijna 90% van de respondenten aan volgend jaar weer de coronaprik te willen halen.

Mobiele teams

Voor bewoners van zorginstellingen en de bewoners die niet zelfstandig naar een priklocatie konden komen, werden mobiele vaccinatieteams ingezet.

11

Mobiele teams gemiddeld per week op pad

82

Instellingen bezocht

1.267

Bewoners een coronaprik gegeven

1.458

Niet-mobiele thuiswonenden ontvingen een coronaprik aan huis

4.2 DOELGROEP GERICHTE AANPAK

Ook was er extra aandacht voor moeilijk bereikbare groepen, zoals ouderen, chronisch zieken en mensen met een lagere sociaaleconomische positie. Deze doelgroepen worden vaak minder goed bereikt doordat er bijvoorbeeld laaggeletterdheid, beperkte digitale vaardigheden, desinformatie of wantrouwen richting de overheid speelt. De GGD Zuid-Holland Zuid werkte daarom met een gerichte aanpak, waarbij extra werd geïnvesteerd om juist deze mensen te informeren en te ondersteunen.

Markten

Als proef bezocht een voorlichtingsteam zeven markten onder het thema "Samen gezond de winter door". Tijdens deze bezoeken werden 515 bewoners bereikt. Naast gesprekken over corona was er aandacht voor bredere gezondheidsvoorlichting, door middel van:

1. Een handhygiëne-test

2. Een valrisico-analyse

3. Het gezondheidsrad van Fortuin

4. Laagdrempelige gesprekken over gezondheid

Samen met team Infectieziektebestrijding en team Valpreventie werd het brede preventieaanbod van de GGD Zuid-Holland Zuid extra zichtbaar.

Vluchtelingen en dak- en thuislozen

Mobiele vaccinatieteams bezochten verschillende opvanglocaties om ook deze kwetsbare groepen toegang te geven tot de coronaprik. De coronaprik werd aangeboden op alle 12 Oekraïense opvanglocaties en 3 instellingen van het Leger des Heils.

Coronaprik voor zorgpersoneel

Om zorgpersoneel zo min mogelijk te belasten, werd samengewerkt met het Beatrix-ziekenhuis en het Albert Schweitzer ziekenhuis. Hier konden medewerkers zonder afspraak een coronaprik halen bij een pop-up priklocatie van de GGD Zuid-Holland Zuid. In het Beatrixziekenhuis vond een succesvolle proef plaats waarbij de coronaprik werd gecombineerd met de grieprik. Daarnaast kregen zorgmedewerkers in instellingen zonder medische dienst de mogelijkheid om de coronaprik te ontvangen. In totaal zijn 724 zorgmedewerkers gevaccineerd door mobiele teams.

4.3 VOORUITBLIK NAAR 2025

In januari 2025 is de GGD Zuid-Holland Zuid gestart met de voorbereidingen voor de najaarscampagne coronaprik van 2025. De verwachting is dat de campagne dezelfde doelgroep en looptijd zal hebben als in 2024.

Met deze voorbereidingen zorgt de GGD Zuid-Holland Zuid ervoor dat de campagne in 2025 weer soepel en toegankelijk voor inwoners verloopt, zodat zoveel mogelijk mensen die een hoger risico lopen beter beschermd zijn tegen ziekenhuisopname of overlijden door corona.

Wist je dat...

de GGD Zuid-Holland Zuid gecertificeerd is volgens de Harmonisatie Kwaliteitsbeoordeling in de Zorgsector (HKZ)-norm?

De GGD Zuid-Holland Zuid is gecertificeerd volgens de Harmonisatie Kwaliteitsbeoordeling in de Zorgsector-norm, gericht op duurzame kwaliteitsverbetering. Jaarlijks vinden externe en interne audits (audits zijn controles) plaats. Bijvoorbeeld in 2024 heeft er op het Centrum Seksuele Gezondheid een audit plaatsgevonden.

Een speciaal ontworpen programma voor ons kwaliteitssysteem: Q-Link

Jaarlijks evalueren we het kwaliteitsmanagementsysteem aan de hand van onder andere audits, klachten, incidenten en klanttevredenheid. De uitkomsten vertalen we naar concrete verbeteracties met een duidelijke planning en een verantwoordelijke, vastgelegd in een verbeterregister.

Ook onze handboeken, inclusief versiebeheer, worden hierin geborgd. Hier maakt ook materiaalbeheer onderdeel van uit. Bijvoorbeeld voor team Technische Hygiënezorg en het Vaccinatie Expertisecentrum controleren we de staat van onder andere zwemvesten, helmen en bloeddrukmeters. De onderhoudsplanning van materiaalbeheer is ook opgenomen in dit programma.

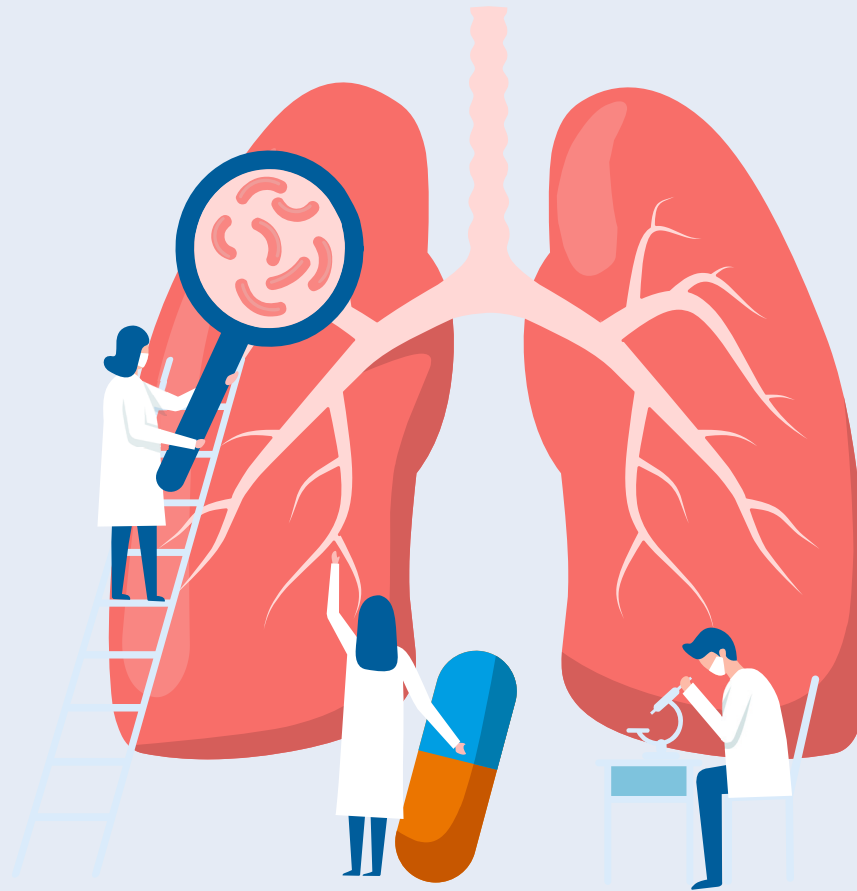
Klanttevredenheid is een belangrijk onderdeel

Klanttevredenheid wordt structureel gemeten via een driejaarlijkse klanttevredenheids-onderzoek-planner. Dit sluit aan bij Harmonisatie Kwaliteitsbeoordeling in de Zorgsector-eisen om in te spelen op de behoeften van cliënten. Kritische leveranciers worden periodiek beoordeeld in een leveranciersbeoordeling. Prestaties en verbeteracties leggen we vast. Elk team stelt jaarlijks een risicokaart op, gekoppeld aan teamplannen. Stakeholderanalyses maken deel uit van dit proces.

Vooruitblik naar 2025

Vanaf 2025 gaan we de risicokaarten registreren in een nieuwe module van Q-link om de overeenkomsten van de risicokaarten beter in beeld te brengen en acties te digitaliseren. Tevens rollen we in 2025 het gebruik van OGSM (Objective, Goals, Strategies, Measures) verder uit. Voor onder andere team Infectieziektebestrijding staat een klanttevredenheids-onderzoek gepland. Al deze activiteiten dragen bij aan continue kwaliteitsverbetering.

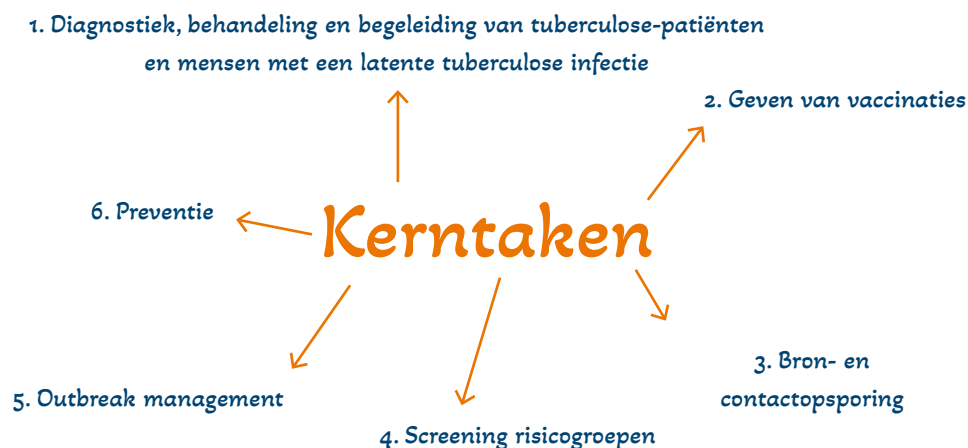
TUBERCULOSEBESTRIJDING

5. TUBERCULOSEBESTRIJDING

Team Tuberculosebestrijding

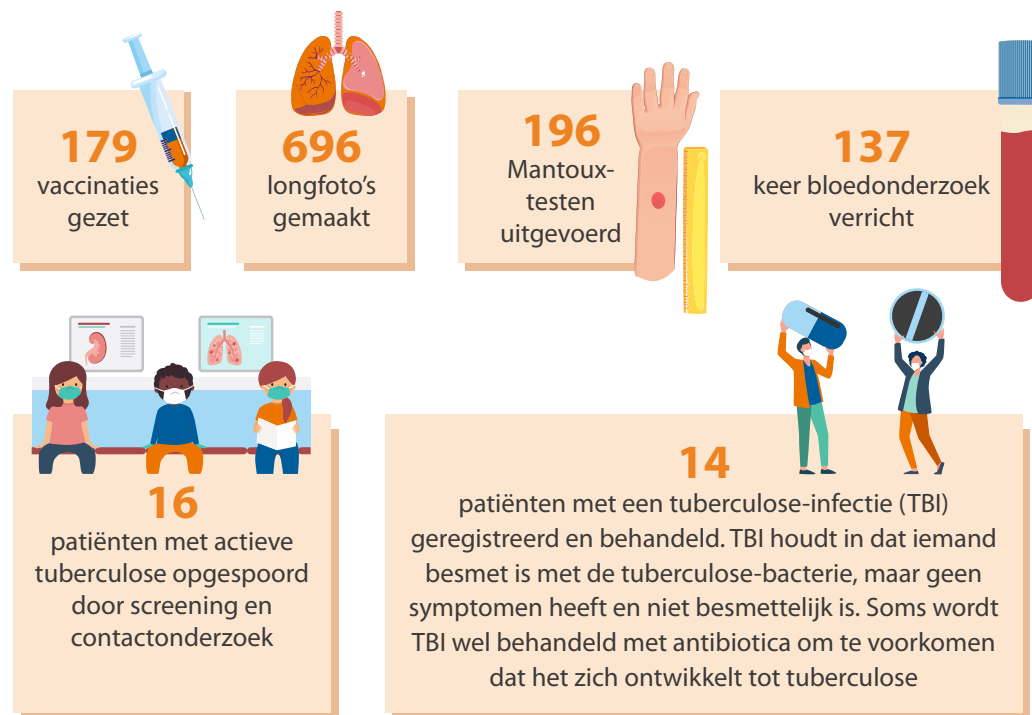
Algemeen doel: het voorkomen van verspreiding van tuberculose door tijdige opsporing, behandeling en preventie

Organisatie: het team Tuberculosebestrijding van de vier samenwerkende GGD'en bestaat uit artsen, (sociaal) verpleegkundigen, medisch technische medewerkers, administratief medewerkers en beleidsmedewerkers.

5.1 CIJFERS

In 2024 heeft de GGD Zuid-Holland Zuid de volgende activiteiten uitgevoerd op het gebied van tuberculosebestrijding:

Het aantal nieuwe tuberculose-gevallen ligt iets hoger dan verwacht, wat aansluit bij de wereldwijde stijging van tuberculose na de COVID-19-pandemie.

5.2 SAMENWERKING BESTRIJDING

De GGD Zuid-Holland Zuid werkt samen met GGD Rotterdam-Rijnmond, GGD Haaglanden en GGD Hollands-Midden binnen het Regionaal Expertisecentrum Tuberculose Zuid-Holland (REC TBC ZH). Dit samenwerkingsverband zorgt voor kwalitatieve, toegankelijke en veilige TBC-zorg in deze regio's.

De GGD Zuid-Holland Zuid speelt een belangrijke rol in de tuberculosebestrijding door middel van:

- **Screening.** Van risicogroepen, zoals nieuwkomers uit een land waar tuberculose veel voorkomt en mensen die in nauw contact zijn geweest met een patiënt met tuberculose. Screening wordt uitgevoerd door middel van een Mantoux-test, IGRA-test (bloedonderzoek) of een longfoto. De instroom van asielzoekers en migranten blijft een variabele factor en vraagt om een effectieve en laagdrempelig screening.
- **Contactonderzoek.** Rondom vastgestelde tuberculose-gevallen wordt bron- en contactonderzoek uitgevoerd.
- **Behandeling.** Patiënten met tuberculose wordt behandeld door de arts. Behandeling van tuberculose is lang en intensief.
- **Vaccinatie.** Er bestaat een vaccin tegen tuberculose, maar dat zit in Nederland niet in het Rijksvaccinatieprogramma. Het vaccin wordt in Nederland wel gegeven aan specifieke risicogroepen.
- **Preventie en voorlichting.**

5.3 VERBETERMAATREGELEN

- **Versterkte samenwerking.** De samenwerking binnen het Regionaal Expertisecentrum Tuberculose Zuid-Holland is verder geïntensiveerd, wat de deskundigheid en kwaliteit van de uitvoering heeft versterkt.
- **Betere toegankelijkheid.** De toegankelijkheid is verbeterd door uitbreiding van (online) dienstverlening en een efficiëntere spreekuurplanning.
- **Verbeterde regionale bereikbaarheid.** Door een verbeterde regionale bereikbaarheid kunnen meer mensen gebruik maken van de tuberculosezorg.

5.4 VOORUITBLIK NAAR 2025

Ook in 2025 werkt GGD Zuid-Holland Zuid nauw samen met het REC TBC ZH. Samen zorgen we voor goede, toegankelijke en veilige zorg bij tuberculose. We zetten in op het voorkomen van ziekte, vroegtijdige opsporing, de juiste diagnoses en passende behandeling. Door deze samenwerking zijn we in staat om bij uitbraken of extra instroom van risicogroepen snel op te schalen.

In 2025 richten we ons extra op risicogroepen, zoals migranten en asielzoekers. We verbeteren de informatievoorziening, werken meer data gedreven en blijven investeren in een goede uitvoering.

Zo dragen we samen bij aan een sterke publieke gezondheid en gelijke kansen op gezondheid voor iedereen in de regio.

TECHNISCHE HYGIËNEZORG

6. TECHNISCHE HYGIËNEZORG

Team Technische Hygiënezorg

Algemeen doel: zorgen dat op potentieel risicovolle locaties de hygiëne optimaal wordt gehandhaafd, om zo verspreiding van micro-organismen zoveel mogelijk te voorkomen.

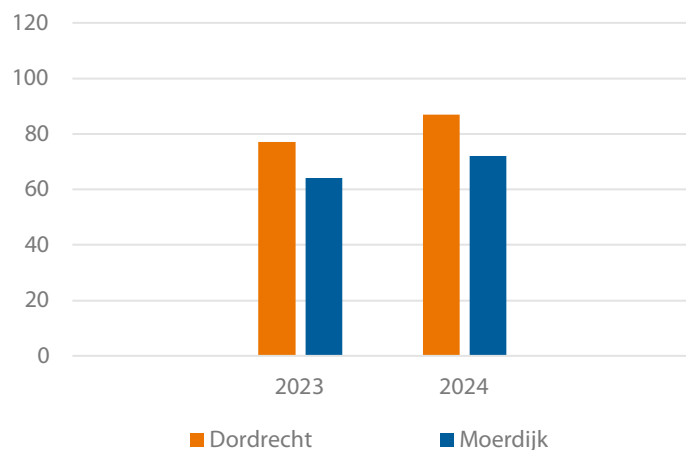
Organisatie: het team Technische Hygiënezorg van de twee samenwerkende GGD'en bestaat uit inspecteurs.

6.1 CIJFERS

Al sinds de 19e eeuw worden maatregelen genomen om verspreiding van infectieziekten via scheepvaart te voorkomen. De International Health Regulation bepalen dat schepen aan strenge hygiëneregels moeten voldoen. GGD Zuid-Holland Zuid is één van de GGD'en in Nederland die bevoegd is om Ship Sanitation Certificates af te geven. Dit certificaat bevestigt dat het schip voldoet aan de hygiënevoorschriften. GGD Zuid-Holland Zuid werkt hierbij samen met de GGD West-Brabant en voert controles uit in de havens van Moerdijk en Dordrecht (zie figuur 8).

Figuur 8. Scheepsinspectie uitgevoerd door GGD Zuid-Holland Zuid en GGD West-Brabant

6.2 TATOEAGE-, PIERCING- EN PERMANENTE MAKE-UP SALONS

Team Technische Hygiënezorg controleert tatoeage-, piercing- en permanente make-up salons om de hygiëne en veiligheid te waarborgen. Dit gebeurt op basis van de Warenwetregeling tatoeage en piercing. Tijdens een controle wordt gelet op:

1. Hygiëne van de werkplek en apparatuur

2. Gebruik van steriele naalden en inkt

3. Handhygiëne en persoonlijke bescherming

4. Veiligheid van materialen en producten

5. Juiste voorlichting en nazorginstructies aan klanten

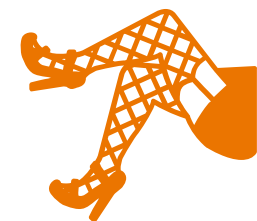

6. Registratie en documentatie van behandelingen

Salons krijgen alleen een vergunning als ze voldoen aan de hygiëne-eisen. Deze vergunning is verplicht en goedgekeurde salons zijn terug te vinden op www.veiligtatoeereenenpiercen.nl. In 2024 heeft GGD Zuid-Holland Zuid 41 vergunningen verleend. Dit ligt in lijn met de voorgaande jaren (gemiddeld 40-45 per jaar).

6.3 SEKSBEDRIJVEN

Team Technische Hygiënezorg voert hygiënecontroles uit bij seksbedrijven in opdracht van de gemeenten Dordrecht en Gorinchem. Dit gebeurt op basis van de Hygiënerichtlijn voor Seksbedrijven en Sekswerkers van het Rijkinstituut van Volksgezondheid en Milieu (RIVM).

De controle richt zich op:

- Schoonmaakprocedures en desinfecties van materialen
- Sanitaire voorzieningen
- Persoonlijke hygiëne van medewerkers

De uitkomsten uit de controle en eventuele adviezen over verbeterpunten worden met de eigenaar besproken. Nieuwe seksbedrijven krijgen een controle voordat ze een vergunning ontvangen. Bestaande seksbedrijven worden één maal per jaar gecontroleerd, volgens opdracht van de gemeenten.

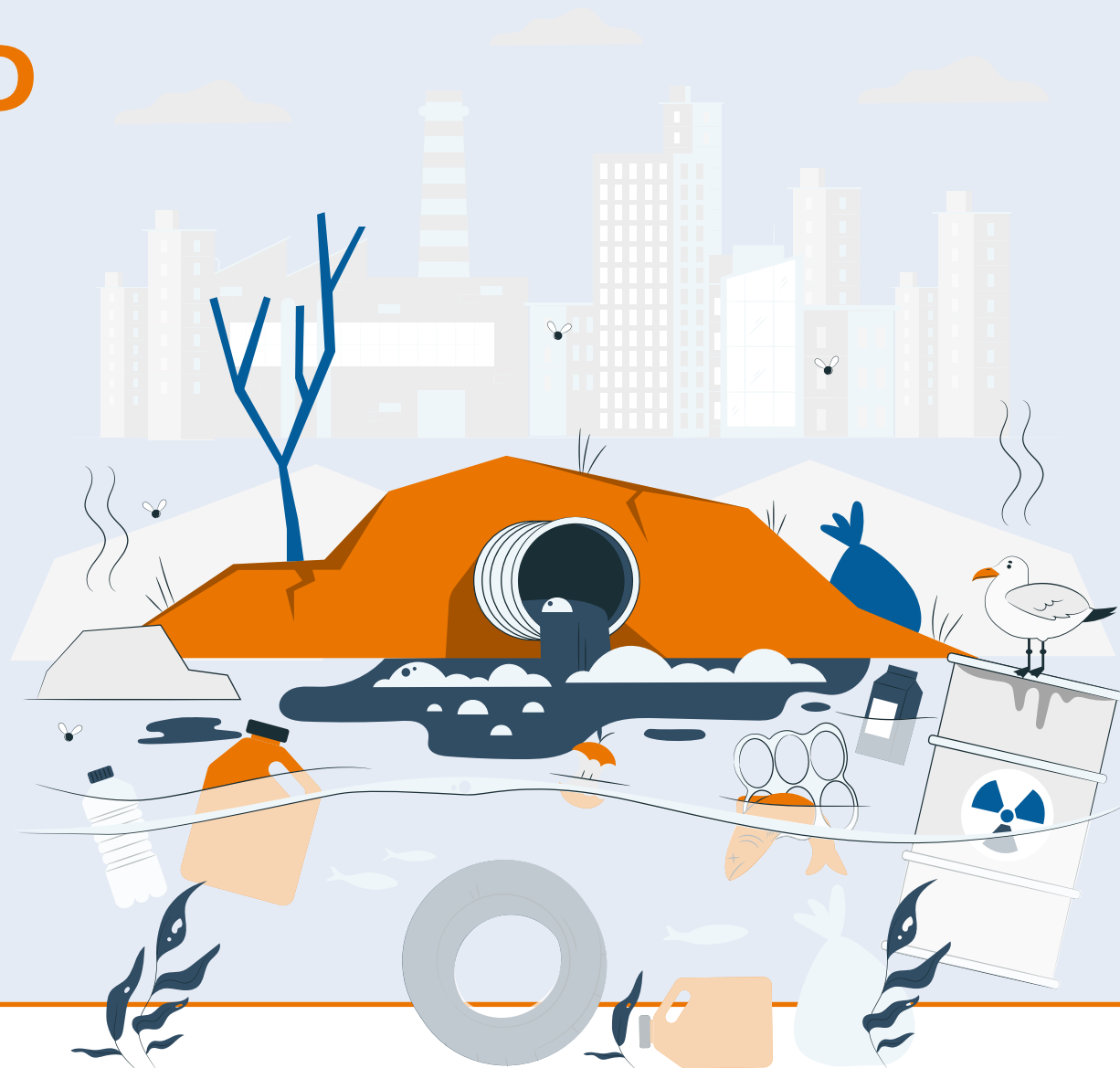
In onze regio zijn drie seksbedrijven;

- Twee in Dordrecht (klein en middelgrote locatie)
- Eén in Gorinchem (grote locatie)

6.4 VOORUITBLIK NAAR 2025

In 2025 blijven we hygiënecontroles uitvoeren op risicolocaties en adviseren over infectiepreventie. We brengen onze basiscapaciteit op orde en verkennen samenwerking met andere GGD'en voor scheepshygiëne en specialistische zorg.

GEZONDHEID EN MILIEU

7. GEZONDHEID EN MILIEU

Team Gezondheid en Milieu

Algemeen doel: het bevorderen van een gezonde leefomgeving door negatieve invloeden op de gezondheid te beperken en positieve effecten te stimuleren.

1. Adviseren van en voorlichting geven aan gemeenten en samenwerkingspartners over een gezonde inrichting van de leefomgeving

Kerntaken

2. Beantwoorden van vragen van burgers over milieu en gezondheid

Organisatie: het team bestaat uit adviseurs gezondheid en milieu, een arts en een beleidsadviseur.

7.1 CIJFERS

Belangrijke milieufactoren die de gezondheid negatief kunnen beïnvloeden zijn bijvoorbeeld slechte luchtkwaliteit, gevaarlijke stoffen en een ongezond binnenmilieu (bijvoorbeeld door vocht of schimmel). Maar de leefomgeving kan ook een positieve invloed hebben op de gezondheid, bijvoorbeeld wanneer er sprake is van veel groen en de omgeving aanzet tot beweging.

In 2024 kreeg de GGD Zuid-Holland Zuid vooral vragen van inwoners over gezondheid en milieu over:

1. PFAS
2. Luchtverontreiniging
3. Vocht en schimmels in woningen

Gemeenten en samenwerkingspartners vroegen vooral om advies over PFAS en over specifieke gezondheidsaspecten bij plannen voor de inrichting van de fysieke leefomgeving. Daarom is er in het volgende hoofdstuk apart aandacht voor PFAS.

7.2 FOCUS OP: OMGEVINGSWET EN ADVISERING

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Deze wet regelt alles rondom de inrichting van onze leefomgeving. Voorheen waren de regels verspreid over tientallen verschillende wetten. Nu is dat samengevoegd tot één wet. De Omgevingswet stimuleert samenwerking tussen gemeenten, burgers en bedrijven bij ruimtelijke ontwikkeling. Er wordt beter gekeken naar de samenhang tussen wonen, werken, natuur en milieu, waarbij verschillende belangen worden afgewogen.

Bij ieder bouwplan wordt advies ingewonnen door verschillende adviseurs en experts. De adviezen worden besproken in zogenaamde omgevingstafels, waarin gemeenten en andere betrokken partijen gezamenlijk besluiten nemen. Volgens de Omgevingswet moet gezondheid duidelijk worden meegewogen bij beslissingen over de inrichting van de leefomgeving. De GGD Zuid-Holland Zuid geeft hierbij advies over de gezondheidsaspecten van de bouwplannen. Dit gebeurt in samenwerking met verschillende teams binnen de GGD Zuid-Holland Zuid, zoals team Gezondheidsbevordering en Infectieziektebestrijding. Zo ontstaat een zo compleet mogelijk gezondheidsadvies.

In 2024 nam de GGD Zuid-Holland Zuid regelmatig deel aan de omgevingstafels van de vier gemeenten, Gorinchem, Hoeksche Waard, Papendrecht en Sliedrecht. Hiermee draagt de GGD Zuid-Holland Zuid bij aan een gezonde en veilige leefomgeving voor inwoners in de regio.

7.3 VOORUITBLIK NAAR 2025

In 2025 breidt de GGD Zuid-Holland Zuid haar deelname aan omgevingstafels uit van vier naar vijf gemeenten, door ook aan te sluiten bij de omgevingstafel van de gemeente Zwijndrecht. Hierdoor wordt gezondheid op steeds meer plekken in onze regio standaard meegenomen bij de inrichting van de leefomgeving. Er is daarbij veel aandacht voor de gevolgen van klimaatverandering en de aanpassingen die nodig zijn om een gezonde leefomgeving te behouden.

Een belangrijke landelijke ontwikkeling is de energietransitie. Door de toenemende vraag naar elektriciteit wordt het elektriciteitsnetwerk steeds meer belast. In de Drechtsteden wordt daarom gewerkt aan de versterking van het elektriciteitsnetwerk. Onderdeel daarvan is de plaatsing van honderden extra transformatorhuisjes. Het team Gezondheid en Milieu adviseert gemeenten proactief over wat dit betekent voor de gezondheid en houdt ook andere ontwikkelingen rondom de energietransitie nauwlettend in de gaten.

Daarnaast gaat de GGD Zuid-Holland Zuid in 2025 extra aandacht besteden aan:

- Een gezond binnenmilieu
- Avontuurlijke speelplekken voor kinderen
- Een gezonde jaarwisseling

Uitgelicht

PFAS EN GEZONDHEID

PFAS is een verzamelnaam en staat voor per- en polyfluoralkylstoffen. Deze groep chemische stoffen is door mensen gemaakt en komt van nature niet voor in het milieu. PFAS kunnen een negatief effect hebben op milieu en gezondheid. Sommige PFAS, zoals PFOA, PFOS en GenX, kunnen schadelijke gevolgen hebben op de gezondheid (zie figuur 9). Uit onderzoek blijkt dat PFOA en PFOS:

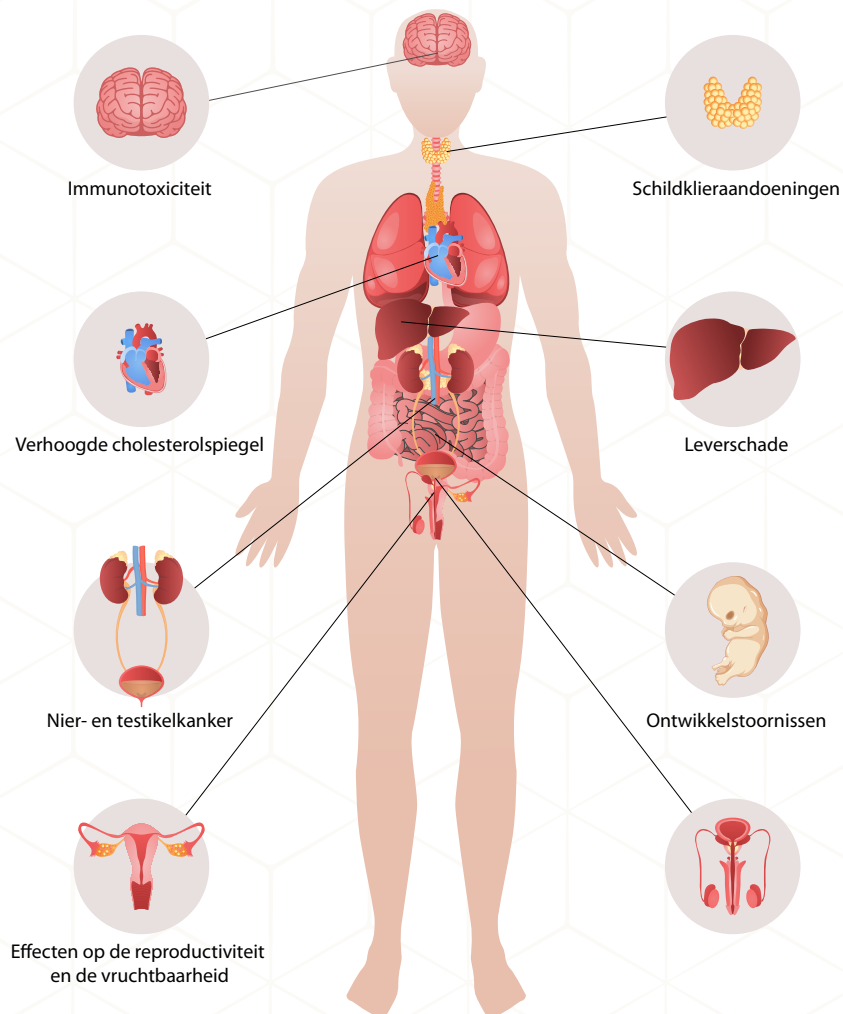
- Een nadelige invloed op de leverfunctie en het immuunsysteem
- Het cholesterolgehalte verhogen
- Schadelijk kunnen zijn voor de voortplanting en de ontwikkeling van het ongeboren kind (zoals een iets lager geboortegewicht)
- Worden in verband gebracht met nier- en zaadbalkanker bij langdurige blootstelling

Informatievoorziening PFAS

De aanwezigheid van PFAS in de leefomgeving heeft grote gevolgen voor inwoners van Zuid-Holland Zuid. Naast fysieke gezondheidseffecten ervaren veel mensen ook mentale zorgen over dit probleem. In 2024 ontving de GGD Zuid-Holland Zuid veel vragen van inwoners over PFAS. Gemiddeld kwamen er vier vragen per week binnen, met name over: eieren, moestuinen en zwemwater. Naast het beantwoorden van deze vragen organiseerde de GGD Zuid-Holland Zuid samen met haar regionale partners drie informatiemarkten en twee spreekuren voor inwoners in de wijk 'De Staart' in Dordrecht.

GGD Zuid-Holland Zuid en de gemeente Dordrecht nemen het voortouw in het verdiepen en uitbreiden van de website www.pfasinfo.nl. Dit centrale informatiepunt biedt inwoners van Zuid-Holland Zuid betrouwbare en overzichtelijke informatie over PFAS op één plek. De website is een samenwerking tussen regionale en landelijke partners. Door deze gezamenlijke aanpak blijft de informatie up-to-date en toegankelijk voor iedereen in de regio.

Figuur 9. Mogelijke gezondheidseffecten PFAS

Uitgelicht vervolg

Onderzoek naar PFAS

Sinds 2023 voert het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) een grootschalig onderzoeksprogramma uit om de blootstelling aan PFAS in Nederland in kaart te brengen. GGD Zuid-Holland Zuid neemt deel aan dit onderzoek en brengt hierbij de zorgen van inwoners uit de regio onder de aandacht.

Dit onderzoek loopt tot en met 2026 en richt zich op:

- De huidige blootstellingsniveaus van PFAS in de Nederlandse bevolking
- Het identificeren van bronnen en routes van PFAS in het milieu en het menselijk lichaam

Opiniemakerstour

Om nieuwe inzichten te krijgen en samen te werken met experts, nodigt GGD Zuid-Holland Zuid regelmatig specialisten uit. Tijdens de opiniemakerstour van 2024 vonden zes gesprekken plaats, met onder andere een hoogleraar Intensive Care Geneeskunde, een hoogleraar Milieuscheikunde en Toxicologie en een hoogleraar Filosofie van de Publieke Gezondheidszorg.

Samenwerking en lobby

In 2024 ontving de GGD Zuid-Holland Zuid vier werkbezoeken van de volgende organisaties: het RIVM, GGD GHOR Nederland, Ministerie Infrastructuur en Waterstaat (IenW), Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en de Gezondheidsraad. Daarnaast neemt de GGD Zuid-Holland Zuid deel aan verschillende landelijke werkgroepen over PFAS.

Met deze activiteiten blijft de GGD Zuid-Holland Zuid zich inzetten voor meer kennis, bewustwording en samenwerking rondom PFAS en de impact ervan op de gezondheid.

COLOFON

Uitgave en redactie:

GGD Zuid-Holland Zuid
Publicatiejaar 2025

Vormgeving en opmaak:

DTP Zaken

Contact:

GGD Zuid-Holland Zuid
Karel Lotsyweg 40
3318 AL Dordrecht

T: **078770 8500**

E: info@dgjzhz.nl

W: www.ggdzhz.nl

